

Newsletter 3

Ιούνιος 2011

Το MiSRaR φθάνει στα μισά

Το έργο MiSRaR, το οποίο αποσκοπεί στη διάχυση της γνώσης και εμπειρίας στον τομέα της διαχείρισης κινδύνων και χωρικού σχεδιασμού, ξεκίνησε την άνοιξη του 2010. Το MiSRaR χρηματοδοτείται από το Κοινοτικό Πρόγραμμα Interreg IVC. Το έργο υλοποιείται από επτά εταιρίες. Ο επικεφαλής εταιρίας του έργου είναι η Zuid-Holland Zuid safety region. Οι υπόλοιποι εταιρίες είναι ο Δήμος του Tallinn (Εσθονία), η Περιφέρεια Ηπείρου (Ελλάδα), η Περιφέρεια του Forli-Cesena (Ιταλία), οι Δήμοι του Aveiro και της Mirandela (και οι δύο από την Πορτογαλία) και ο ΜΚΟ Euro Perspectives Foundation (Βουλγαρία). Το έργο θα υλοποιηθεί σε ένα διάστημα τριών χρόνων, ενώ το μισό διάστημα έχει ήδη παρέλθει.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

Αλλαγή εταιρικού σχήματος

Την 1 Ιανουαρίου 2011, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσπρωτίας έπαψε να υφίσταται ως νομικό πρόσωπο. Η Περιφέρεια Ηπείρου, στην οποία ενσωματώθηκε η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσπρωτίας, έγινε ο νέος εταιρίας του σχήματος. Αυτή η αλλαγή δεν συνεπάγεται ιδιαίτερες συνέπειες αναφορικά με το έργο.

Εστίαση στο 3^ο εξάμηνο του έργου MiSRaR

Κατά τη διάρκεια του 2010, το MiSRaR επικεντρώθηκε στην ανάλυση κινδύνων και στην ιεράρχηση τους από πολιτική και διοικητική σκοπιά. Το 2011, όμως, ξεκίνησε η συζήτηση σχετικά με την ανάλυση των διαθέσιμων πόρων και των πραγματικών ευκαιριών για το μετριασμό χωρικών επιπτώσεων. Διάφορες πρακτικές υποβλήθηκαν και συζητήθηκαν από τους εταιρίες στη βάση της έννοιας της «πολυεπίπεδης ασφάλειας».

Dordrecht

Αυτή τη χρονιά το πρώτο σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στο Dordrecht της Ολλανδίας, στις αρχές Φλεβάρη. Το σεμινάριο περιελάμβανε διάφορες επισκέψεις εργασίας. Στο Strijen, για παράδειγμα, εκπρόσωποι του έργου, μέλη του Ολλανδικού Natura 2000 Φορέα Διαχείρισης (www.natura2000.nl) και ο διευθυντής της εν λόγω προστατευόμενης περιοχής αντάλλαξαν σκέψεις σχετικά με τη σύνταξη σχεδίων διαχείρισης και αναταπόκρισης στις καταστροφές, όπως επί παραδείγματι η έκθεση σε τοξικά σύννεφα τα οποία προκλήθηκαν από πυρκαγιά στην γειτονική πόλη του Moerdijk.

Οι εκπρόσωποι των εταιριών επισκέφθηκαν το υδρολογικό ερευνητικό εργαστήριο, όπου κατά τη διάρκεια της επίσκεψης εκπρόσωποι από το Ολλανδικό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Delta (Deltares) και από τη Διοικούσα επιτροπή του Hollandse Delta πραγματοποίησαν παρουσιάσεις σχετικά με την Ολλανδική προσέγγιση σχετικά με τις πλημμύρες.

Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού στη Noord & Oost Gelderland safety region (www.vnog.nl), οι συμμετέχοντες αντάλλαξαν εμπειρίες και επικεντρώθηκαν στο θέμα της καταπολέμησης πυρκαγιών.

Οι συμμετέχοντες επίσης επισκέφθηκαν το πολυτομεακό κέντρο για την ασφάλεια στο Dordrecht (www.safetycenter.com) όπου παρακολούθησαν μία παρουσίαση για τον τρόπο με

τον οποίο ο Δήμος του Dordrecht αντιμετωπίζει ζητήματα ασφάλειας του λιμανιού του Dordrecht. Αμέσως μετά ακολούθησε η επίσκεψη στην εταιρεία αποθήκευσης και διανομής υγρών, Standic bulk liquids storage and distribution (www.standic.com) της οποία η διοίκηση και το προσωπικό παρείχαν ευρεία πληροφόρηση σχετικά με την εργασία τους και τους κανόνες ασφάλειας που εφαρμόζονται εκεί για την αντιμετώπιση καταστροφών που σχετίζονται με επικίνδυνες ουσίες.

Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου, πραγματοποιήθηκε η χρήση ενός εργαλείου ανάλυσης διαθέσιμων πόρων για μετρίασμό χωρικών επιπτώσεων μέσα από τρεις περιπτώσεις εργασίας, οι οποίες παρουσιάστηκαν από τους εταίρους: Δασικές πυρκαγιές στη Veluwe, η κατασκευή ενός καινούργιου τερματικού σταθμού προϊόντων στο λιμάνι της Ηγουμενίτσας και οι κίνδυνοι από πλημμύρες στο Aveiro. Σκοπός αυτής της άσκησης ήταν η εξοικείωση με το εργαλείο από τη μία, ενώ από την άλλη δόθηκε η δυνατότητα στους υπόλοιπους εταίρους να δώσουν συμβουλές, βασισμένες στην εμπειρία τους στο εν λόγω αντικείμενο, σε αυτούς που είχαν αποστείλει μελέτες περιπτώσεων.

Επιπρόσθετα, οι εταίροι παρουσίασαν τις δικές τους διαδικασίες και εμπειρίες στο κομμάτι της αξιολόγησης των διαθέσιμων πόρων, με βάση ένα ερωτηματολόγιο το οποίο είχε συμπληρωθεί από πριν.

Ο Ολλανδός εταίρος ZHZ παρουσίασε δύο σημαντικά ατυχήματα τα οποία συνέβησαν τον Ιανουάριο 2011: μίας μεγάλης κλίμακας πυρκαγιάς χημικών στο Moerdijk, η οποία οδήγησε σε ένα σύννεφο πυκνού καπνού που κάλυψε ένα τμήμα της περιοχής και προκάλεσε σημαντική ανησυχία στους κατοίκους, και μία πυρκαγιά σε βαγόνια τραίνου τα οποία περιείχαν επικίνδυνες ουσίες στο σιδηροδρομικό κόμβο Kijfhoek.

Mirandela

Το 2^ο σεμινάριο συνδιάστηκε με τη 2^η συνάντηση της συντονιστικής επιτροπής η οποία πραγματοποιήθηκε στη Mirandela της Πορτογαλίας τον Απρίλιο. Η συνάντηση περιελάμβανε και μία επίσκεψη στο εργοστάσιο λουκάνικων Toriteu. Ο ιδιοκτήτης αφού ξενάγησε τους εταίρους στις εγκαταστάσεις του εργοστασίου, τους εξήγησε τα μέτρα ασφαλείας που προβλέπονται. Κατόπιν οι εταίροι ταξίδεψαν ως το φράγμα Açude- Ponte, το οποίο παράγει υδροηλεκτρική ενέργεια ενώ επίσης, προσφέρει τη δυνατότητα ελέγχου της στάθμης του νερού. Υπάρχουν μάλιστα σχέδια για την κατασκευή περισσότερων φραγμάτων, τα οποία θα μειώσουν τον κίνδυνο πλημμύρας κατά 15%.

Οι επισκέψεις ολοκληρώθηκαν με την επίσκεψη στην τοπική πυροσβεστική υπηρεσία και στα οχήματα πρώτων βοηθειών, στην οποία δόθηκαν πληροφορίες για την οργανωτική δομή και τον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται για την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών.

Κατά τη διάρκεια της πρωινής συνεδρίασης, οι εταίροι παρουσίασαν ποικίλες περιπτώσεις εργασίας, οι οποίες συζητήθηκαν σε υποομάδες, οι οποίες παρείχαν πληροφοριακό υλικό κατά τη διάρκεια της ολομελούς συγκέντρωσης των εταίρων.

Η Mirandela και η Ήπειρος εξήγησαν εν συντομία την προσέγγισή τους σχετικά με τους κινδύνους δασικών πυρκαγιών. Η Mirandela ασχολείται αυτό το διάστημα με τον τομέα αυτό με βάση την αρχή της πολυεπίπεδης ασφάλειας, όπως είχε ήδη συζητηθεί σε προηγούμενα σεμινάρια. Η προσέγγισή της βασίζεται σε ένα χάρτη κινδύνου, ο οποίος έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις Πορτογαλικές εθνικές κατευθυντήριες αρχές. Η προτεραιοποίηση των μέτρων πραγματοποιείται σύμφωνα με αυτούς τους χάρτες, οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη την οικονομική αξία για τον καθορισμό του επιπέδου τρωτότητας. Ανάμεσα σε άλλα θέματα που συζητήθηκαν ήταν και συμβουλές στον τομέα του χωροταξικού σχεδιασμού, του υποχρεωτικού καθαρισμού, της ανάπτυξης ειδικών ομάδων αστυνόμευσης, της δημιουργίας πύργων εποπτείας και της πρόβλεψης παροχής επιπλέον ποσοτήτων νερού.

Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στην ενδεχόμενη σύγκρουση ανάμεσα στις απαιτήσεις των προγραμμάτων διατήρησης της βιοποικιλότητας και της ανάγκης να παρθούν μέτρα μετριασμού χωρικών επιπτώσεων. Οι εταίροι κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι θα ήταν καλύτερα, εάν τα σχέδια διαχείρισης για τις περιοχές Natura 2000 για παράδειγμα, υποχρεούνταν να περιλαμβάνουν και ένα κεφάλαιο σχετικό με την ασφάλεια.

Επίσης κατέληξαν στο ότι θα μπορούσε να σημειωθεί σημαντική μείωση κινδύνου εάν, για παράδειγμα, εισάγονταν πιο προσεκτικά διατυπωμένοι κανονισμοί, οι οποίοι θα αφαιρούσαν το οικονομικό ενδιαφέρον από την περιοχή, σε περίπτωση μεγάλης πυρκαγιάς.

Ο Ολλανδός εταίρος ZHZ παρουσίασε τον τρόπο με τον οποίο η μεταφορά επικινδυνών ουσιών ρυθμίζεται σε περιφερειακό επίπεδο, μέσα από ένα σύνολο μέτρων και από τα τρία επίπεδα ενός πολυεπίπεδου σχήματος ασφάλειας. Αυτό περιλαμβάνει στενότερη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων επιπέδων Διοίκησης, καθένα από τα οποία έχει τη δική του εξουσία και αρμοδιότητες. Η ZHZ έθεσε τον προβληματισμό μήπως η κυβέρνηση πρέπει τελικά να υιοθετήσει αυστηρότερα μέτρα για την αδειοδότηση κάποιων τρόπων μεταφοράς οι οποίες δεν είναι απαραίτητες και ουσιαστικά βοηθούν μόνο κάποιες εταιρείες να αυξήσουν τα κέρδη τους. Η ZHZ είναι σταθερά υπέρ των μέτρων τόσο των ευρωπαϊκών όσο και των εθνικών αρχών για την πρόωση της χρήσης αγωγών και θαλάσσιων μεταφορών.

Gabrovo

Το 3^ο σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στο Gabrovo, της Βουλγαρίας, τον Ιούνιο. Στο Gabrovo, συζητήθηκαν ως υποενότητα τα μέτρα μετριασμού των κινδύνων.

Το ταξίδι στο Gabrovo περιελάμβανε μία επίσκεψη στο Central Balkan National Park, όπου οι πλαγιές των βουνών έχουν επηρεασθεί από κατολισθήσεις και τώρα αποκαθίστανται. Πολλές τεχνικές εφαρμόστηκαν στις πλαγιές με σκοπό να παράσχουν τη δυνατότητα να επανέλθει η

χλωρίδα, ενώ παράλληλα τις προστατεύουν και από περαιτέρω διάβρωση. Μέτρα διαχείρισης των υδάτων έχουν εισαχθεί με σκοπό να αποτρέψουν μελλοντικές κατολισθήσεις. Αυτή η περιοχή άγριας φύσης χαρακτηρίστηκε εθνικό πάρκο το 2002. Καλύπτει μία περιοχή συνολικής έκτασης 22.000 εκταρίων, η οποία είναι περιοχή NATURA 2000. Το γκρουπ των εταιρών συνέβαλε στη φυσική αποκατάσταση της περιοχής με τη φύτευση δέντρων.

Πραγματοποιήθηκε επίσης, μία επίσκεψη στον παιδικό σταθμό 'Duga', όπου οι εκπρόσωποι των εταιρών μαζί με τα παιδιά παρακολούθησαν ένα μάθημα σχετικά με την ασφάλεια. Η τοπική πυροσβεστική υπηρεσία και η πολιτική προστασία συνεργάζονται με τους γονείς και το εκπαιδευτικό προσωπικό για αυτό το μάθημα, το οποίο είναι σχεδιασμένο να διδάσκει τα παιδιά μέσα από το παιχνίδι τι ενέργειες

πρέπει να κάνουν σε περίπτωση σεισμού, φωτιάς ή πλημμύρας. Ένα γενικό εγχειρίδιο πάνω σε αυτά τα θέματα, υπάρχει αναρτημένο στο website του Υπουργείου Εσωτερικών. Τα μαθήματα είναι μέρος ενός ευρύτερου προγράμματος που έχει σχεδιαστεί να καλύψει όλα τα σχολικά επίπεδα.

Κατά τη διάρκεια αυτού του σεμιναρίου, ο κίνδυνος πλημμύρας λόγω ανόδου της στάθμης του νερού στον ποταμό Yantra συζητήθηκε μεταξύ των εταιρών. Η ομάδα συμμετείχε σε ένα ζωντανό διάλογο σχετικά με τα πιθανά μέτρα μετριασμού των χωρικών κινδύνων. Μία ακόμα περίπτωση σύγκρουσης ανάμεσα στα μέτρα για ασφάλεια και την προστασία της φύσης αποκαλύφθηκε για άλλη μία φορά. Όμοια είναι και η περίπτωση της Ηπείρου, όπου η υπερχείλιση του ποταμού Καλαμά προκάλεσε σημαντικές παράπλευρες απώλειες. Διάφορα μέτρα εξετάστηκαν. Η Ήπειρος παραδέχθηκε ότι οι προσπάθειές της να υλοποιήσει μία ενδεδειγμένη στρατηγική μετριασμού άμβλυσης κινδύνων συναντούν εμπόδια λόγω έλλειψης κονδυλίων και δυσκολίας στην αξιολόγηση των πραγματικών επιδράσεων των μέτρων.

Ο Δήμος Aveiro και οι υπόλοιποι εταίροι, συζητήσαν τα μέτρα που θα μπορούσαν να ληφθούν είτε για να αποτρέψουν την πιθανότητα πλημμύρας, μέσα ή περιμετρικά της πόλης, είτε για να μειώσουν τις επιπτώσεις. Με αφορμή τις συζητήσεις που διεξάχθηκαν σε προηγούμενα σεμινάρια, το Aveiro έχει ξεκινήσει τη χαρτογράφηση των ευπαθών υποδομών του. Μία από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Aveiro είναι αυτή της εύρεσης μέσων επικοινωνίας και έγκαιρης προειδοποίησης των κατοίκων και οι εκπρόσωποι του Aveiro έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον σχετικά με τη χρήση κινητών και πομπών έκτακτης ανάγκης, θέμα το οποίο είχε συζητηθεί σε προηγούμενο σεμινάριο.

Το Forli παρουσίασε τα μέτρα που έχει λάβει για την πρόληψη πυρκαγιών. Χάρη στους πόρους που παρέχονται από την ΕΕ και τα Περιφερειακά ταμεία, έχουν εφαρμοσθεί μέτρα, τα οποία έχουν συμβάλει στη (ανα) – διοργάνωση της εσωτερική δομής του δάσους. Η πυροπροστασία σχεδιάζεται επίσης να βελτιωθεί. Η περιφέρεια συντάσσει ένα σχέδιο

διευθέτησης κάθε δεκαετία. Κατά τη διαδικασία αυτή, γίνεται αξιολόγηση των πόρων που απαιτούνται ενώ συντάσσεται και λίστα προτεραιοτήτων. Όμως πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη και οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις, δεδομένου ότι η περιοχή είναι χαρακτηρισμένη ως Natura 2000.

Το τελευταίο πρόβλημα που αντιμετωπίστηκε ήταν η ιδιωτική διαχείριση δασικών εκτάσεων. Μία Ευρωπαϊκή Οδηγία που θα υποχρέωνε τις ιδιωτικές δασικές εταιρείες να ακολουθήσουν τις κυβερνητικές πολιτικές στον τομέα αυτό, προσφέροντας παράλληλα οικονομικά κίνητρα, θα βελτίωνε σημαντικά την ασφάλεια.

Η ΖΗΖ αναφέρθηκε στο έργο MARE, το οποίο φιλοδοξεί να δημιουργήσει στο Dordrecht ένα νησί αυτοδιαχειριζόμενο και με προστασία από φυσικές καταστροφές. Τα αναχώματα και τα φράγματα στους ποταμούς θα συνδυάζονται με μέτρα χωροταξικού σχεδιασμού και μέτρα αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών προκειμένου να αντιμετωπίσουν την άνοδο της στάθμης της θάλασσας και των ποταμών η οποία αναμένεται να συμβεί ως το 2050.

Το Tallinn έχει θέσει ως στόχο τη βελτίωση της ασφάλειας του Βόρειου Tallinn από πυρκαγιές, σε μία περιοχή Natura 2000 η οποία περιλαμβάνει πολλά, συχνά εγκαταλελειμμένα, ξύλινα σπίτια. Τα εν λόγω σπίτια δεν κατοικούνται από τους ιδιοκτήτες, ενώ δεν υπάρχουν πηγές χρηματοδότησης διαθέσιμες για την ανακαίνιση τους σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς που αφορούν σε ιστορικά κτίρια, και πολλά απ' αυτά δεν είναι ασφαλισμένα. Έτσι υπάρχει μικρό ενδιαφέρον για την εφαρμογή μέτρων μεταξύ οργανώσεων ιδιοκτητών. Μία βελτιωμένη νομοθεσία είναι σε διαδικασία σύνταξης, με σκοπό να δεσμεύσει τους ιδιοκτήτες να λάβουν μέτρα για την ασφάλεια.

Εμπειρία μέχρι σήμερα

Η έμφαση κατά τη διάρκεια όλης αυτής της περιόδου, είχε δοθεί στην μετουσίωση της ανάλυσης των κινδύνων, σε προτάσεις για πολιτικές μετριασμού χωρικών επιπτώσεων. Η προσέγγιση της αξιολόγησης των διαθέσιμων πόρων συζητήθηκε επίσης με γνώμονα τον παραπάνω στόχο. Αυτή η προσέγγιση, σχεδιάστηκε με σκοπό να επιτρέψει την εύρεση «έξυπνων» μέτρων, χρησιμοποιώντας διάφορα σενάρια σε όλα τα επίπεδα της έννοιας της πολυεπίπεδης ασφάλειας. Αυτό περιλαμβάνει όχι μόνο τη μείωση της πιθανότητας έλευσης μιας καταστροφής, τις επιπτώσεις και την τρωτότητα, αλλά επίσης και την βελτίωση της ικανότητας απόκρισης και αποκατάστασης μέσα από το χωρικό σχεδιασμό. Οι εταίροι ερεύνησαν συγκεκριμένα μέτρα χωρικού σχεδιασμού για διαφορετικά είδη κινδύνων με βάση τις μελέτες περιπτώσεων που παρουσιάστηκαν. Ένα από τα κύρια μαθήματα που άντλησαν οι εταίροι από αυτή τη διαδικασία ήταν η σημασία της δημιουργίας ενός κατάλληλου δικτύου. Καμία κυβέρνηση από μόνη της δεν κρατά το κλειδί της επιτυχίας για επιτυχείς πολιτικές μετριασμού. Απτή πρόδος στον τομέα της ασφάλειας μπορεί να επιτευχθεί μέσω της συνεργασίας με όλους τους σχετιζόμενους φορείς, που θα βασίζεται σε ένα κοινό ορισμό του προβλήματος. Γι αυτό και τα μελλοντικά σεμινάρια θα επικεντρωθούν στο θέμα της ανάπτυξης δικτύων και άσκησης πίεσης για ανάλογες πολιτικές.

Προεπισκόπηση

Κατά τη διάρκεια των επόμενων μηνών, το εταιρικό σχήμα θα επικεντρωθεί πρωταρχικά στη συγγραφή ενός σχεδίου μετριασμού κινδύνων. Εκτός από το σχέδιο αυτό καθ' αυτό, η προσοχή των εταιρών θα πρέπει να αφοσιωθεί στο οικονομικό και νομικό πλαίσιο καθώς και στην άσκηση πίεσης που απαιτείται προς τη Διοίκηση για την πραγματική διασφάλιση της υλοποίησης και της χρηματοδότησης σχεδίων μετριασμού χωρικών επιπτώσεων. Τα επερχόμενα σεμινάρια σε αυτά τα θεματικά αντικείμενα θα διεξαχθούν στην Ήπειρο (Σεπτέμβριος), στο Aveiro (Οκτώβριος) και στο Tallinn (Νοέμβριος).

Επικοινωνία

Εν τω μεταξύ, έχουν αρχίσει οι εργασίες για την δημιουργία τριών φυλλαδίων και του εγχειριδίου. Η συντονιστική επιτροπή επέλεξε το εγχειρίδιο να δημοσιευθεί ευρέως ηλεκτρονικά, και να συνοδευτεί από τα τρία εκτυπωμένα φυλλάδια. Η διαδικασία του διαγωνισμού για τη συγγραφή των φυλλαδίων και του εγχειριδίου έχει ήδη ολοκληρωθεί.

Το έργο MiSRaR συζητήθηκε κατά τη διάρκεια της εθνικής διαβούλευσης στην Ολλανδία, από τους επικεφαλής υπεύθυνους για το προφίλ των περιφερειακών κινδύνων για τις 25 περιοχές ασφαλείας της Ολλανδίας (safety regions). Συζητήσαν θέματα μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν και τα μαθήματα τα οποία αντλήθηκαν από τις προσεγγίσεις που έχουν υιοθετηθεί από τις άλλες χώρες των εταιρών, προκειμένου να επιλεγεί μια μέθοδος για την Ολλανδία. Για παράδειγμα, η απόφαση να δοθεί προσοχή στην τρωτότητα, θεωρήθηκε μία σημαντική προσθήκη στην Ολλανδική προσέγγιση. Το έργο MiSRaR αποτέλεσε θέμα συζήτησης και κατά τη διάρκεια ποικίλων συναντήσεων του Ολλανδικού Υπουργείου Ασφάλειας και της ομάδας εργασίας αξιολόγησης κινδύνου για την ασφάλεια. Επίσης, εξετάζεται επί του παρόντος η πιθανότητα ενσωμάτωσης της προσέγγισης του έργου MiSRaR σχετικά με την αξιολόγηση των διαθέσιμων πόρων (capability assessment) στην Εθνική πολιτική για την ασφάλεια .

Τέλος στην Πορτογαλία, ο επικεφαλής του έργου από το Δήμο του Aveiro έδωσε διάλεξη στο Πανεπιστήμιο της πόλης. Κατά τη διάρκεια των προηγούμενων έξι μηνών διάφορα δελτία τύπου δημοσιεύθηκαν για να επιστήσουν την προσοχή στις δράσεις του MiSRaR.

